

Veikryss i Sandefjord 1957

Et veikryss er alltid viktigere og mer spennende enn en rett strekning. Ved et kryss må det ofte tas et valg, det må tas hensyn til kryssende trafikk, og flere enn en gang har det skjedd ulykker i kryss.

TEKST: HARALD FEVANG
FOTO: MUSEUMSARKIVET

Tidligere ble gjerne butikker, smier og andre virksomheter lagt i veikryss. Før bilens tid var dette ingen ulempe, men etter at trafikken økte har det vist seg uheldig med mange slike aktiviteter i vegkryssene. Vi har plukket ut fire veikryss fra Widerøe Flyveselskaps fotoserie fra Sandefjord i 1957. To av veikryssene er stort sett uforandret i tiden som er gått, mens to av områdene er betydelig utbygd.

FJELLVIK-KRYSSET. Til venstre i bildet ligger seks hvalbåter til overhaling på Kamfjordverven tett inntil Vesterøyveien som svinger opp til høyre, mens Framnesveien fortsetter ut i høyre bildekant. Det som i dag er et veikryss, var vel dengang mer en svingete vei med en sjeldent stor lokaltrafikk idet syklister, kjørende

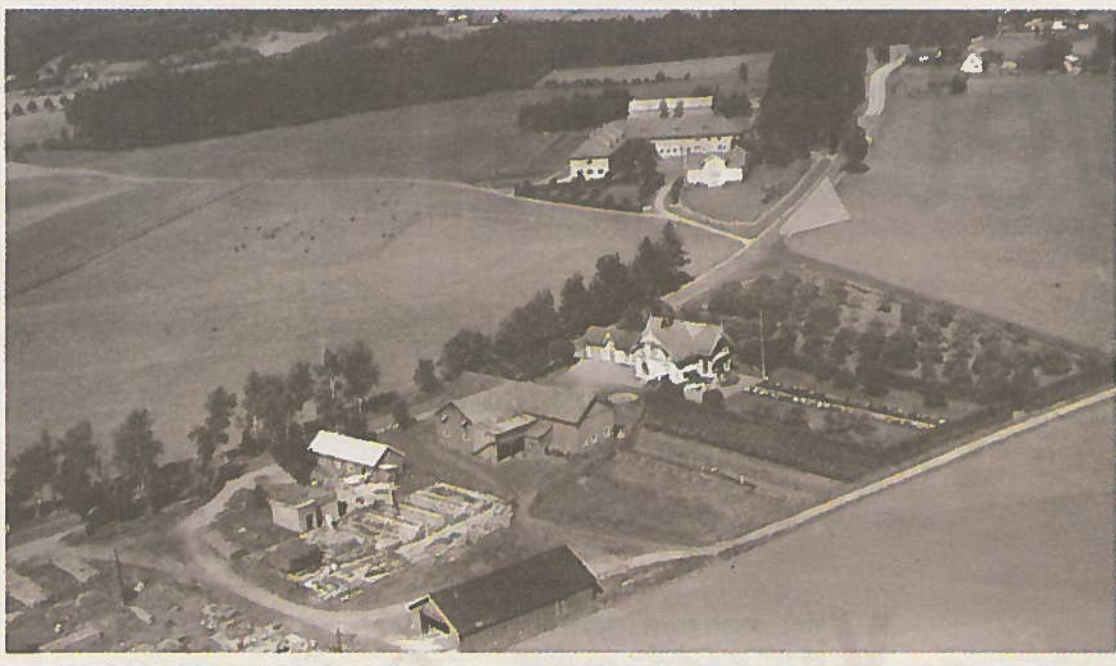
og busser til og fra Framnes mek. Verksted passerte her. Sommerstid lå hvalflåten synlig i opplag utenfor veien. Manges befatning med veien i tida etter krigen var vel mest som syklister ut til badestrender og fiskeplasser.

SKOLMERØD-KRYSSET. Dette er det sydligste krysset på Raveien i Sandefjord. I venstre bildekant ser vi veien gå sydover mot Larvik, og fra selve krysset markert med pil, går Krokemoveien ned til byen nederst til høyre. Nordover fortsetter Raveien eller Riksvei 40 som det het i 1957, mot Haukerød og videre mot Tønsberg. Krysset hadde dengang sin nærbutikk som de fleste større veikryss, og ellers en forsiktig bebyggelse som nok har fortettet seg ikke så lite de senere år. Gårdsbruket midt på bildet har vært i samme familie siden 1840 og eies idag av Johan Emil Ringdal, mens hans datter og svigersønn, Birgitte og Ole Andreas Ringdal Brekke bor og driver gårdsbruket.

FØR OG NÅ

HUNSTOK-KYSSET. Dette veikrysset på Raveien er på bildet markert med en pil der Mosserødveien tar av til høyre ned mot Bergsvea og videre mot Dølebakken og byen. I selve krysset har det på disse nær 55 årene ikke skjedd noen forandringer. Gårdsbruket til Einar Abrahamson jr. ligger sydvendt midt i bildet med en stor mengde

kuer på beite, mens hele bygningsmassen på den store gården til Trygve Abrahamsen i forkant av bildet, er revet ned og fornyet på disse årene. Øverst i venstre bildekant sees alleen fra Kodalveien opp til daværende eier, Haldor Viriks gård, Granum.

FEVANG-KRYSSET. Dette er det nordligste krysset på Raveien i Sandefjord. Heller ikke her har det skjedd store forandringer på den tid som er gått siden 1957. Nærbutikken og brevhuset utenfor venstre bildekant er nedlagt, men Hørdalsveien ned til høyre svinger seg vestover mot Kodal og Andebu som alltid. I huset ved Raveien midt på bildet bodde familien Svartangen i

femtiåra. Familiens overhode var dengang arbeider i harpunsmia på Corneliussen mek. Verksted. Svartangen var gammel sjømann med erfaringer fra flere torpederinger i begge verdenskriger.

I skogholtet i høyre bildekant ligger eiendommen «Paradis». Her er det tett med gravhauger fra eldre jernalder samt et elgtrekk som kanskje er like gammelt.

Torvet

TEKST: HARALD FEVANG.

FOTO: OTTO AAGESEN.

Dette postkortet fra Sandefjord cirka 1920 fikk under-tegnet av bestefar Harald Hansen Klinestad cirka 30 år seinere. Bestefar levde fra 1889 til 1974 og var all sin dag bonde på gården Klinestad. Sammen med sin far Anton drev han i mange år ved siden av gårdsbruket med slakt og salg av slakt i Larvik og Sandefjord. Dette snart 90 år gamle postkortet viser et yrende handelstov i Sandefjord, der min bestefar var svært godt kjent som torvhandler sammen med mange andre lokale bønder.

Torvet var for 90 år siden byens og distriktets naturlige sentrum, og hadde vært det helt siden byens første ordfører, Ludvig Høst, kjøpte Sandefjord Børs for 15 spesiedaler i 1845. Dette huset lå midt på tomten som senere skulle bli Torvet i Sandefjord.

Postkortet viser at Torvet er belagt med brosten. Det skjedde etter et vedtak i bystyret 25. oktober 1917. Dette løste et vedvarende og utrivelig problem med søle vår og høst.

Opp gjennom årene mistet nok Torvet mer og mer sin betydning som handelssted. Likevel ble Torvet et naturlig møtested i andre sammenhenger. Ungdommen møttes der, drosjeholdeplassen var der, og mange forretninger ville gjerne ha sine fasader ut mot Torvet.

Dagens bilde viser at brostenen er byttet ut med hageheller og at bygninger fra dengang er revet og nye fasader er blitt synlige. Torvet er fortsatt fullt av liv og bevegelse både til hverdag og fest, selv om den pulserende handelsvirksomheten utendørs i stor grad er borte.

Saker
og ting
som setter
minnene
i sving

Husker du Evalet, mor?

Da Evalet ble lansert i 1950, ga den en enorm lettelse for de husmødre og hushjelpere som var så heldige å få vidunderet i huset. Før sto de ved vann, bekker og i kalde kjellere og gnidde tøyet mot riflete vaskebrett.

Tøyet var lagt i bløt dagen før, og tidlig om morgenen vaskedagen ble bryggepannen fyrte opp for å skaffe varmt vann. Med Evalet kunne klesvaskingen til og med foregå på kjøkkenet, mens mor gjorde andre ting. Evalet fra Emaljeverket ble den norske folkemaskinen, produsert til 1959, og med betydelig eksport til Sverige. Bildet er tatt i kjøkkenmiljøet i Bitten Michelsens «Lekestua».

Kosmos III

Kosmos III på havnen i Cape Town.

TEKST: RAGNAR IVERSEN

KOSMOS III ble bygget ved AB Götaverken i Göteborg og ble levert A/S Kosmos 1/11-1947. KOSMOS III var kontrahert allerede sommeren 1945, som erstatning for de to kokeriene som gikk tapt under krigen. KOSMOS III var ca 10.000 tønne større enn tidligere skip bygget ved verkstedet, så verkstedet måtte utvide en av sine beddiger for å klare oppgaven. Hun ble sendt til isen allerede samme høst. Kokeriet var bygget etter meget moderne prinsipper, og var forut for sin tid. All drift av kokeriet og vinsjer som tilhørte produksjonsutstyr var elektrisk drevet. Produksjonsutstyret hadde egen kraftproduksjon, akkurat som man finner på en oljeplattform av idag. For fremdrift var det montert en dieselmotor på 6.750 bhp som kunne få henne opp mot 14,5 knops fart. Det var derfor mulig å forflytte seg på feltet under full fart, og full produksjon.

MINNER
FRÅ NÆR
FORTID

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER
på Puljestedet gård

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen mrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senter Info-gruppe: består av redigerer Harald Fevang og medarbeiderne Roar Tollnes, Kirsten Wang Henriksen, Otto Ågesen, Lisbeth Akerholt, Roger Davidsen, Ragnar Iversen, Tore Sandberg, Bjørn Hoelseth, Dag Ingemar Børresen, Sven Erik Lund og Rolf Vidar Markmanrud. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154 - sv-er-lu@online.no